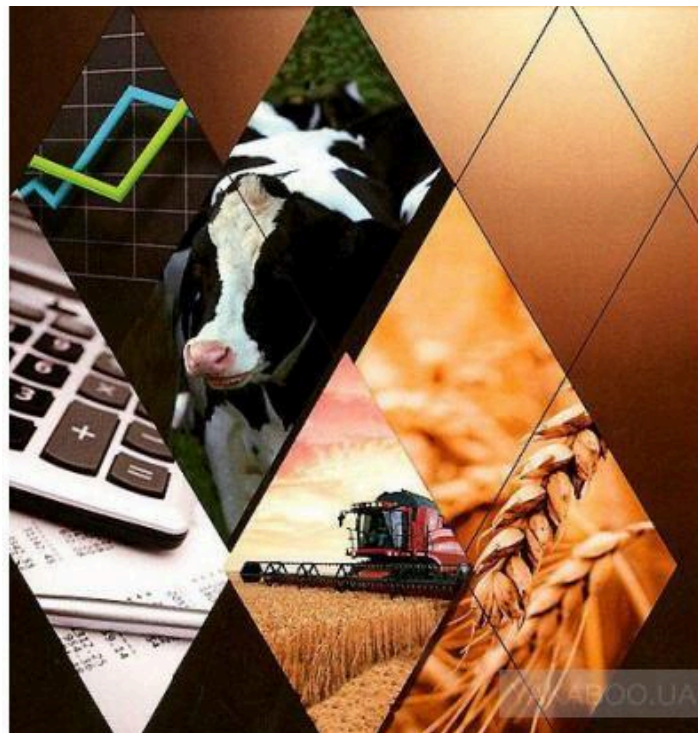

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВСП «Шепетівський фаховий коледж ЗВО «ПДУ»»

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Робочий зошит для самостійного вивчення дисципліни

Студента_(ки) _____ групи, спеціальності _____

(П.І.П.)

201__

Передмова

В умовах ринкових відносин центр економічної діяльності переміщується до основної ланки всієї економіки – підприємства. Саме на цьому рівні створюється потрібна суспільству продукція та надаються необхідні послуги. На підприємстві зосереджені висококваліфіковані кадри, на ньому вирішується питання економного витрачання ресурсів, застосування високопродуктивної техніки та технології, розробляються бізнес-плани, використовується маркетинг, здійснюється ефективне управління.

Все це потребує глибоких економічних знань. В умовах ринкової економіки виживе лише те підприємство, яке найбільш розумно й компетентно визначить потреби ринку, створить і організує виробництво продукції, яка користується попитом, а також забезпечить високим доходом висококваліфікованих працівників.

Самостійна робота є невідомою частиною навчального процесу та основою пізнавальної діяльності сучасного студента. Тому метою даного робочого зошита є конкретизація самостійної роботи студентів для підвищення рівня всебічних знань, раціоналізації процесів підготовки. Вказані завдання можливо виконати лише при умові високої компетенції фахівців в питаннях економічної політики підприємства.

Система завдань, запропонованих у робочому зошиті, спрямована на виявлення глибини засвоєння основ економіки та планування виробництва підприємств та об'єктивне оцінювання отриманих знань, вмінь та навичок. У процесі розв'язання тести, теоретичні та практичні завдання допоможуть студентам навчитися вільно оперувати головними термінами та поняттями, сприятимуть розвитку логічного мислення щодо ефективного пошуку якісного вирішення та обґрунтування аналітичних проблем.

Для зосередження уваги студентів на вивченні головних аспектів дисципліни за окремими темами, полегшення засвоєння ключових питань та виконання запропонованих завдань, а також з метою закріплення матеріалу, кожна тема починається переліком рекомендованих джерел інформації.

Завдання в зошиті подано таким чином:

- перший вид завдань – основні терміни та поняття – має за мету перевірити розуміння та завдання головних термінів і понять, якими оперує дисципліна;
- другий вид завдань – тестування студентів – пропонує вибір правильних відповідей на запитання з декількох варіантів;
- третій вид завдань – структурно-логічна схема – потребує знань та логічного мислення для заповнення порожніх клітинок правильними відповідями;

Таким чином, робочий зошит не тільки полегшує опанування студентом матеріалу дисципліни, а й орієнтує його на самостійну перевірку якості засвоєння цього матеріалу, робить більш ефективним його спілкування з викладачем, націлюючи на відповіді з конкретних питань.

Програмна тема 1

Підприємство в сучасній системі господарювання

Питання для самостійного вивчення:

1. Вимоги до економічних знань здобувачів освіти. Посилення ролі кадрів у підвищенні ефективності діяльності підприємств.
2. Організаційно-виробнича структура аграрних підприємств та вплив мікро- і макросередовища на їх діяльність.

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Кадри на підприємстві

2. Структура підприємства

3. Фактори мікросередовища

4. Фактори макросередовища

6. Ринок споживачів _____

7. Ринок покупців _____

8. Ринок посередників _____

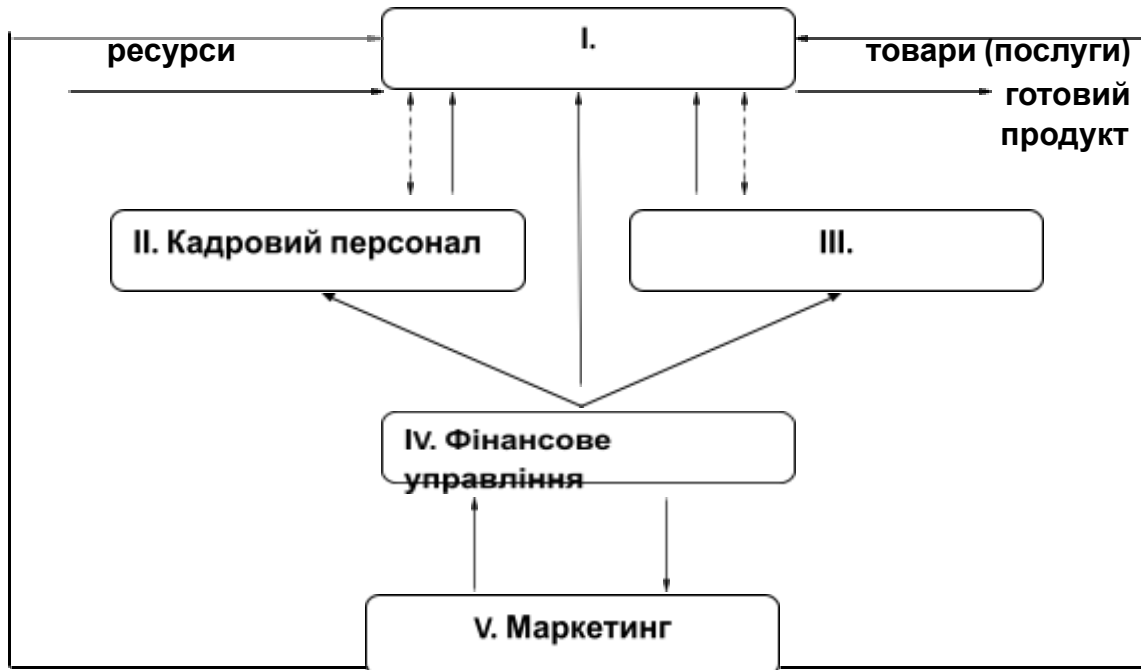
Тести

1. *Головне завдання підприємства в ринковій економіці полягає у:*
 - а) задоволенні потреб ринку з метою одержання прибутку;
 - б) ефективному використанні основних фондів і оборотних засобів;
 - в) підвищенні продуктивності праці та ефективному використанні системи мотивації праці;
 - г) організації беззбиткової діяльності.
2. *Підприємство характеризується такими ознаками:*
 - а) виробничо-технічна єдність;
 - б) організаційно-соціальна єдність;
 - в) спільність території;
 - г) фінансово-економічна самостійність;
 - д) спільність споживаної сировини.
3. *Виробнича структура підприємства - це:*
 - а) склад, кількісне співвідношення і розміри внутрішніх підрозділів, форми їх побудови і взаємозв'язку;
 - б) чисельність суб'єктів - засновників та взаємовідносини між ними;
 - в) частка капіталу кожного засновника у статутному фонді;
 - г) організаційно-правова форма існування підприємства.

Структурно-логічні схеми

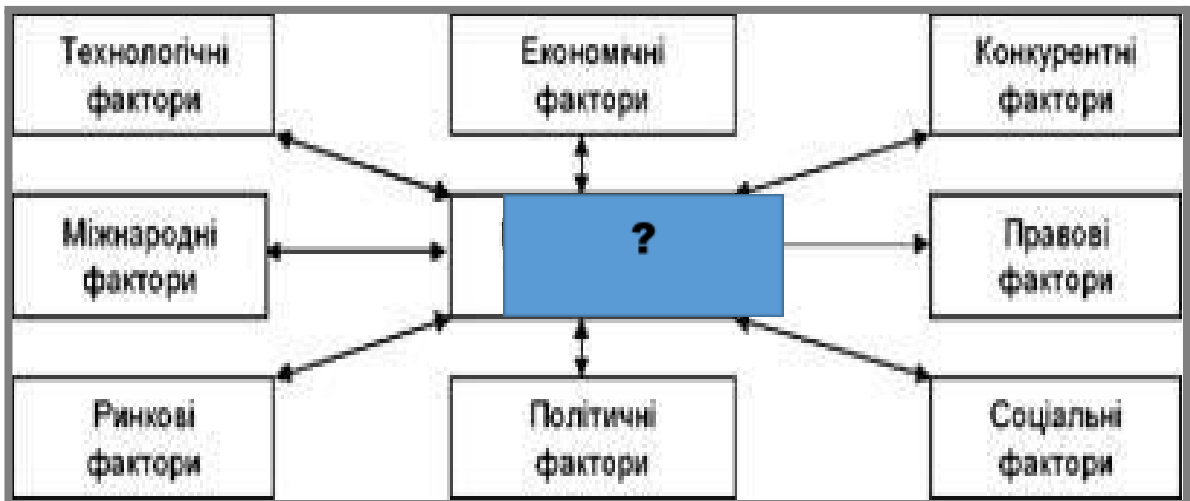
Порожні місця структурно-логічних схем, позначені знаком питання, заповніть необхідними термінами відповідно до змісту.

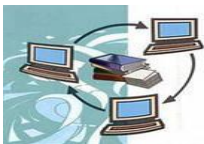
Мал. 1.1 – Структурні ланки підприємства та їх взаємодія

Мал. 1.2 – Складові ринкової інфраструктури

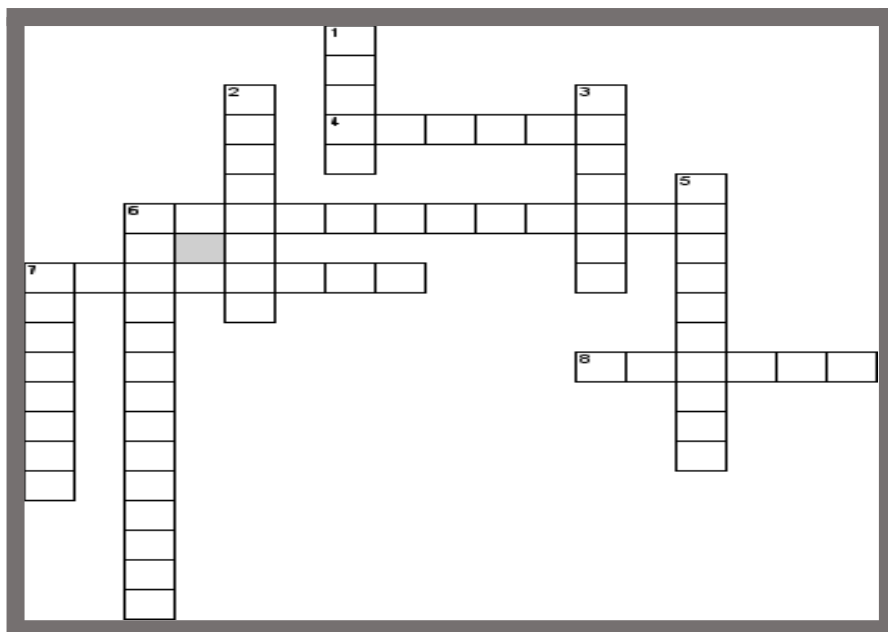

Мал.1.3 Зовнішнє середовище підприємства

Практичне завдання

Завдання 1. Розв'яжіть кросворд

По горизонталі

4. Тимчасове володіння й користування майном на договірних засадах, необхідне для здійснення підприємницької діяльності

6. Самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торгівельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом України та іншими законами
7. Вид трудової діяльності, здійснення якої потребує відповідного комплексу спеціальних знань та практичних навичок
8. Юридичний документ, яким оформлюється утворення організацій та підприємств, визначається їх структура, функції і правовий статус

По вертикалі

1. Місце взаємодії продавців і покупців для визначення ціни та необхідної кількості товару і є механізмом розподілу товарів і послуг між членами суспільства шляхом добровільного обміну
2. Найманий робітник, зайнятий професійною організаторською діяльністю в органах керування підприємства, фірми, установи, наділений суб'єктом власності визначеними повноваженнями
3. Сукупність активів, що використовуються для отримання прибутку в майбутньому
5. Добровільне об'єднання громадян з метою спільного ведення господарської або іншої діяльності
6. Співвідношення між кількістю виданих товарів і послуг і використаних для цього факторів виробництва
7. Особи, які уклали трудовий договір з власником підприємства

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 3

Земельні ресурси сільського господарства та їх використання

Питання для самостійного вивчення:

1. Земельна реформа та її етапи
2. Ринок землі

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді

Література:

1. Економіка аграрного підприємства / за ред.. С.І Михайлова. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2004. – с. 170-187

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Земельна реформа _____

2. Етапи земельної реформи _____

3. Дайте визначення понять:

1.1. «Земельна частка» _____

1.2. Земельний сертифікат _____

1.3. Державний акт _____

1.4. Земельний ринок _____

1.5. Земельний податок _____

1.6. Фіксований сільськогосподарський податок _____

1.7. Орендна плата _____

4. Договір оренди землі _____

Тести

1. У чому особливість землі як засобу виробництва?

- а) земля – це дар природи і незамінний засіб виробництва у сільському господарстві;
- б) земля одночасно є предметом і засобом праці;
- в) продуктивні сили землі обмежені;
- г) земля просторово обмежена;
- д) земля в процесі виробництва не зношується;
- е) однакові розміри вкладень на одиницю земельної площі дають однакові результати за обсягом валової продукції;
- є) земля не однорідна за якістю;
- ж) земля може бути замінена іншими засобами виробництва.

2. Які види угідь належать до сільськогосподарських?

- а) землі сільських населених пунктів;
- б) рілля;
- в) пасовища;
- г) землі природоохоронного призначення;
- д) багаторічні насадження.

3. Назвіть види родючості ґрунтів:

а) природна;	д) економічна;
б) штучна;	е) екологічна;
в) висока;	є) абсолютна;
г) низька;	ж) відносна

4. Що таке земельний кадастр?

- а) це сукупність необхідних відомостей про природні властивості земель і їх використання;
- б) це сукупність необхідних відомостей про господарський і правовий стан земель та рівень їх використання;
- в) це сукупність необхідних відомостей про природні властивості земель, їх господарський і правовий стан;
- г) це сукупність необхідних відомостей про ефективність використання земель, їх правовий стан в умовах ринкових відносин;
- д) правильної відповіді немає.

5. Назвіть основні шляхи підвищення ефективності використання землі.

- а) система заходів щодо підвищення родючості земель;
- б) оренда землі ;
- в) збільшення внесення органічних та мінеральних добрив;
- г) розширення посівних площ технічних культур;

- д) підвищення продуктивності праці в сільському господарстві;
- е) охорона ґрунтів від ерозії та інших руйнівних процесів.

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 2

Трудові ресурси та продуктивність праці в сільському господарстві

Питання для самостійного вивчення:

1. Досвід використання трудового потенціалу фірми
2. Ринок праці.
3. Демографічні проблеми ринку праці України.

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, робота зі схемами, розв’язання кросвордів, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.
2. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудові відносини : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Григор’єва М.І. – К. : ЦНЛ, 2004. – 440
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Трудові ресурси _____

2. Персонал _____

3. Трудовий потенціал _____

4. Категорії персоналу _____

5. Професія _____

6. Спеціальність _____

7. Кваліфікація _____

8. Кадрова політика _____

9. Ринок
праці _____

Тести

1. *Економічно-активне населення – це:*

- а) частина населення у віці 16-55 років, яка пропонує свою працю для виробництва товарів і надання різноманітних послуг;
- б) частина населення у віці 15-70 років, яка пропонує свою працю для виробництва товарів і надання різноманітних послуг;
- в) особи у віці 15-60 років, які виконують роботи за винагороду за наймом на умовах повного або неповного робочого дня;

- г) особи у віці 18-60 років, які зайняті економічною діяльністю;
 - д) сукупність людей, що проживають на визначеній території.
2. *Правовий акт, що укладається з метою регулювання соціально-трудових відносин на підприємстві між найманими працівниками та роботодавцем для узгодження інтересів – це:*
- а) генеральна угода;
 - б) колективний договір;
 - в) регіональна угода;
 - г) трудовий договір;
 - д) контракт.
3. *Працівники, що організовують виробництво і здійснюють управління діяльністю підприємства та його структурних підрозділів – це:*
- а) професіонали;
 - б) керівники;
 - в) фахівці;
 - г) робітники;
 - д) технічні службовці.
4. *Працівники, які здійснюють підготовку та оформлення документів, зокрема діловоди, секретарі тощо – це:*
- а) професіонали;
 - б) основні робітники;
 - в) технічні службовці;
 - г) допоміжні робітники;
 - д) фахівці.
5. *Середньооблікова чисельність працівників за місяць розраховується:*
- а) підсумовуванням чисельного складу працівників за кожен календарний день місяця і діленням на кількість днів місяця;
 - б) діленням кількості працівників на кінець місяця на кількість днів місяця;
 - в) діленням суми працівників на початок та на кінець місяця на 2;
 - г) відніманням чисельності працівників на початок та кінець місяця;
 - д) діленням кількості працівників, які відпрацювали всі робочі дні місяці, на кількість робочих днів місяця.
6. *Всіх працівників, що з'явилися на роботу характеризує:*
- а) середньооблікова чисельність;
 - б) явочна чисельність;

- в) облікова чисельність;
 - г) планова чисельність;
 - д) середньооблікова чисельність.
7. *Номінальний фонд робочого часу визначається як:*
- а) різниця між календарним фондом робочого часу і кількістю святкових і вихідних днів;
 - б) відношення номінального фонду робочого часу і кількості робочих днів в році;
 - в) різниця між календарним і корисним фондами робочого часу;
 - г) відношення корисного фонду робочого часу та ефективного фонду робочого часу одного працівника;
 - д) добуток корисного фонду робочого часу і кількості вихідних днів.
8. *Співвідношення чисельності працівників, які працюють постійно і середньооблікової чисельності працівників за цей період – це:*
- а) коефіцієнт обороту з прийняття;
 - б) відданість персоналу;
 - в) коефіцієнт плинності кадрів;
 - г) коефіцієнт стабільності;
 - д) немає вірних відповідей.
9. *Професія характеризує:*
- а) вид трудової діяльності;
 - б) відносно вузький вид робіт;
 - в) якість, складність праці.
10. *Сукупність постійних працівників, що мають необхідну професійну підготовку та певний досвід практичної діяльності, називають...*
- а) трудовим колективом підприємства;
 - б) персоналом підприємства;
 - в) трудовими ресурсами;
 - г) трудовим потенціалом.
11. *Виберіть найпевнішу відповідь із наведених.*
- Знання, вміння, поінформованість, які можуть використовуватись у процесі виробництва, це:
- а) інформація;
 - б) підприємництво;
 - в) розумова праця.

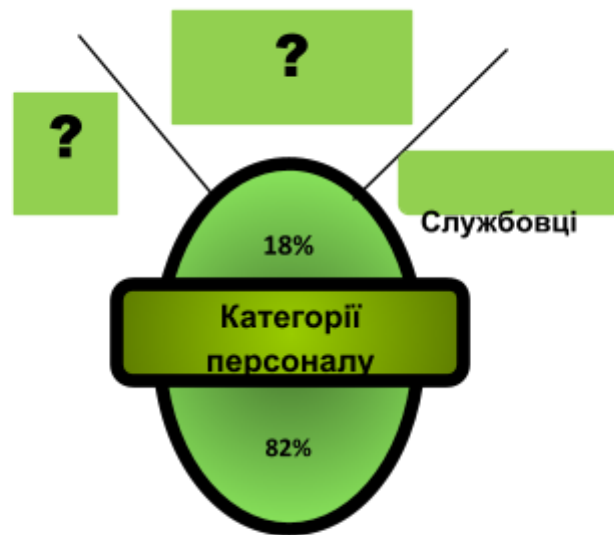
12. Одна з основних категорій трудових відносин.

- а) робочий день;
- б) робочий тиждень;
- в) робоча година;
- г) робоча хвилина.

Структурно-логічні схеми

Порожні місця структурно-логічних схем, позначені знаком питання, заповніть необхідними термінами відповідно до змісту.

Робітники

Рис. 4.1. - Категорії та орієнтовна структура персоналу підприємств України

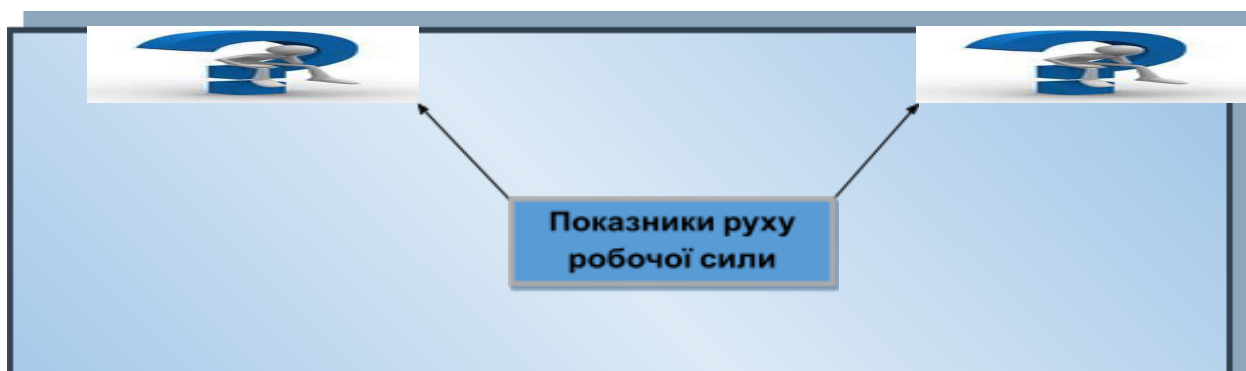

Рис.4.2 – Показники руху робочої сили

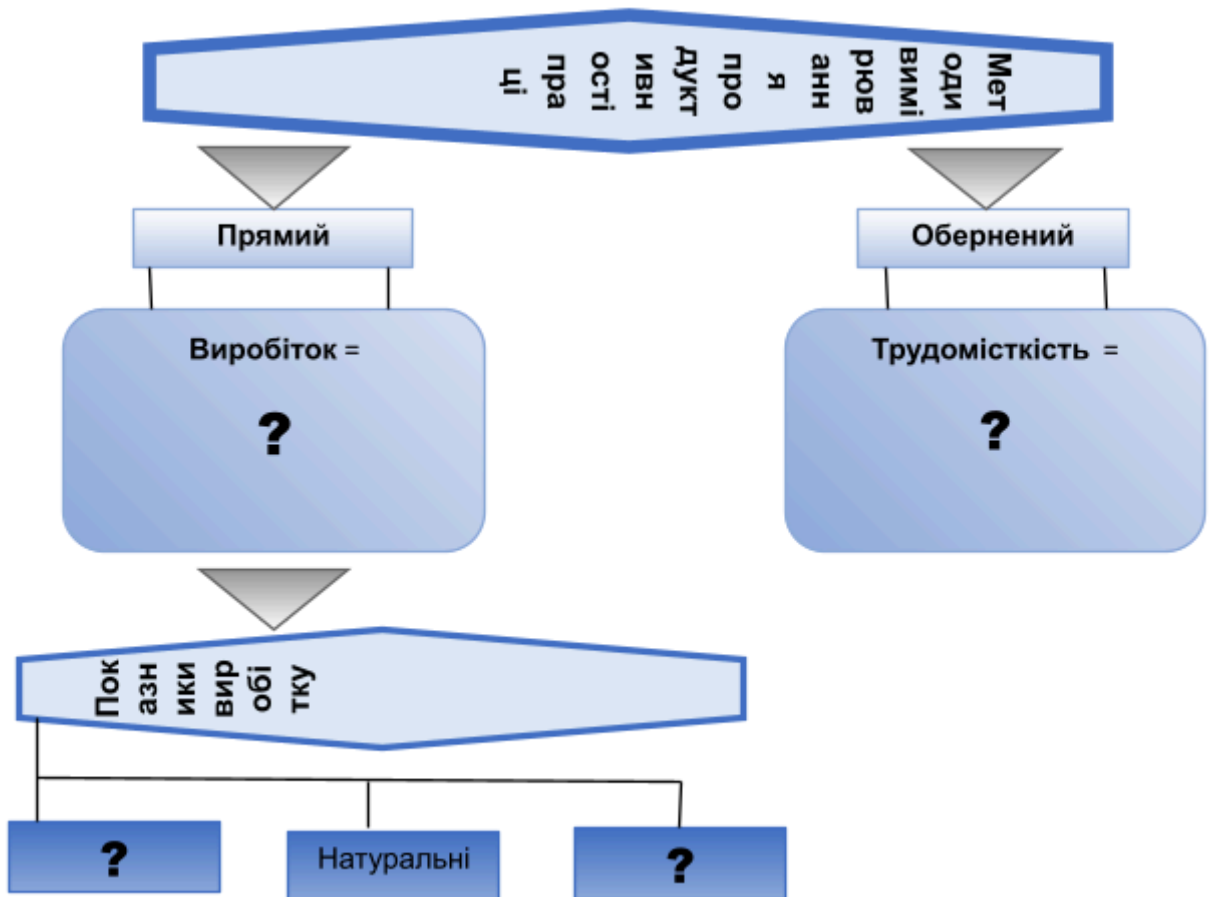

Рис. 4.3 - Методи вимірювання продуктивності праці

Практичне завдання

Завдання 1.

Підготуйте Ваше резюме для підприємства, яке оголосило конкурс на заміщення вакантної посади агронома.

480 с.

2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Енергетичні потужності аграрного підприємства та їх склад _____

2. Енергоозброєність праці _____

3. Енергооснащеність виробництва _____

4. Електрооснащеність _____

5. Електроозброєність _____

6. Методика визначення окупності нової техніки _____

7. Виробнича потужність _____

Тести

1. Показник, що визначає, яку максимально можливу кількість продукції може випустити підприємство за певний період часу – це:

- а) виробнича програма
- б) виробничий цикл
- в) виробнича потужність
- г) виробнича операція

2. Вхідна виробнича потужність – це потужність :

- а) виробнича потужність на початок місяця
- б) виробнича потужність на початок року
- в) виробнича потужність на початок півріччя
- г) виробнича потужність на початок кварталу.

3. Виробнича потужність підприємства характеризує:

- а) фактичний випуск випущеної за певний період часу продукції;
- б) його потенційну здатність випустити максимально можливу кількість продукції за певний період часу;
- в) обсяг продукції, що планується випустити за певний період часу.

4. Показник, що характеризує використання потужності у часі та за продуктивністю – це:

- а) коефіцієнт екстенсивного використання потужності;
- б) коефіцієнт інтенсивного використання потужності;
- в) інтегральний коефіцієнт використання потужності.

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 5

Капітал підприємства. Виробничі фонди

Питання для самостійного вивчення:

1. Ринок засобів виробництва
2. Нематеріальні активи

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, робота зі схемами, таблицями, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Засоби виробництва _____

2. Нематеріальні активи _____

3. Інтелектуальна власність _____

4. *Винахід* _____

5. *НОУ-ХАУ* _____

6. *Патент* _____

7. Товарний знак _____

8. Ліцензія _____

9. Гудвіл _____

Тести

1. До складу виробничих фондів входять:
 - а) необоротні та оборотні активи;
 - б) земля, основні засоби, персонал підприємства;
 - в) персонал підприємства і засоби праці;
 - г) засоби праці та предмети праці;
 - д) оборотні активи та обладнання.
2. До активної частини основних засобів відносяться:
 - а) будівлі, споруди, інвентар;
 - б) незавершене виробництво, машини, транспортні засоби;
 - в) будівлі, споруди, незавершене виробництво, готова продукція;
 - г) машини, устаткування, передавальні пристрої;
 - д) земельні ділянки, машини та обладнання.
3. До пасивної частини основних засобів відносяться:
 - а) будівлі, споруди, передавальні пристрої;
 - б) машини, споруди;
 - в) устаткування, силові і робочі машини;
 - г) транспортні засоби, збутова мережа;
 - д) вимірювальні прилади і техніка.
4. За рахунок яких джерел формуються кошти, які вкладаються в основні засоби?
 - а) прибутку;
 - б) статутного фонду;
 - в) банківських кредитів;
 - г) амортизаційних відрахувань;

- д) всі відповіді правильні.
5. *Первісна вартість основних засобів складається з :*
- а) витрат на капітальний ремонт та модернізацію;
 - б) ціни основних засобів, витрат на транспортування і монтаж;
 - в) амортизаційних відрахувань;
 - г) переоціненої вартості основних засобів;
 - д) витрат на демонтаж.
4. *Залишкова вартість основних засобів відображає:*
- а) можливу ціну продажу основних засобів;
 - б) різницю первісної вартості та рівня зносу;
 - в) перенесену на вироблену продукцію, послуги частину їх вартості;
 - г) різницю між відновлювальною і первісною вартістю основних засобів;
 - д) вартість засобів підприємства при ліквідації.
5. *Під фізичним зносом прозуміють:*
- а) непридатність основних засобів до експлуатації;
 - б) поступова втрата основними засобами первісних експлуатаційних якостей, що призводить до зменшення їх реальної вартості;
 - в) знецінення діючих засобів під дією НТП;
 - г) невідповідність науково-технічному прогресу;
 - д) втрату основними фондами споживної вартості при їх бездіяльності.
6. *Моральний знос основних засобів – це:*
- а) знецінення діючих засобів під дією НТП;
 - б) невідповідність їх необхідним вимогам;
 - в) повна втрата вартості основних засобів або їх частини;
 - г) поступове перенесення вартості засобів на вартість виготовленої продукції;
 - д) непридатність основних засобів до експлуатації в порівнянні з існуючими аналогами.
7. *Амортизація – це:*
- а) поступове перенесення вартості основних засобів на виготовлену продукцію або на витрати підприємства протягом терміну їх використання;
 - б) матеріальний знос основних засобів, внаслідок чого вони перестають задовольняти поставлені до них вимоги;
 - в) втрата вартості основних засобів;
 - г) процент річних відрахувань від балансової вартості;
 - д) втрата частини вартості основних засобів під впливом НТП.

8. *Норма амортизація – це:*
- а) поступове погашення вартості основних засобів перенесенням її на собівартість виготовленої продукції;
 - б) встановлений розмір амортизаційних відрахувань за певний період часу, виражений в процентах до їх первісної (переоціненої) вартості;
 - в) втрата частини вартості основних засобів під впливом НТП;
 - г) процент відрахувань від балансової вартості;
 - д) сума коштів щорічного відрахування до амортизаційного фонду.
9. *Який з показників характеризує ефективність використання основних засобів?*
- а) фондвіддача;
 - б) середньорічна вартість;
 - в) коефіцієнт зносу;
 - г) коефіцієнт відновлення;
 - д) коефіцієнт вибуття.
10. *Якими показниками характеризується технічний стан основних фондів?*
- а) коефіцієнтом вибуття;
 - б) коефіцієнтом оновлення;
 - в) фондомісткістю;
 - г) коефіцієнтом зносу, строком служби машин та устаткування.
11. *Технічний рівень основних засобів характеризується показниками:*
- а) фондвіддачею;
 - б) коефіцієнтом оборотності;
 - в) коефіцієнтом зносу;
 - г) коефіцієнтом оновлення;
 - д) інше.
12. *Головною особливістю нематеріальних ресурсів є:*
- а) відсутність можливості визначення загального конкретного розміру користі, вигоди, яку вони дають підприємству;
 - б) короткий життєвий цикл;
 - в) неможливість забезпечення їхнього правового захисту;
 - г) їх обов'язкова наявність на будь-якому підприємстві.
13. *Які з нижченаведених нематеріальних ресурсів не є об'єктами промислової власності:*
- а) товарні знаки і товарні марки;
 - б) винаходи;
 - в) бази даних;

- г) раціоналізаторські пропозиції.
14. *Оборотні активи підприємства – це:*
- а) мобільні активи які грошовими коштами або можуть бути перетвореними в них протягом року чи одного операційного циклу;
 - б) предмети та засоби праці, термін експлуатації яких не перевищує 1 рік;
 - в) засоби праці які використовуються в процесі виробництва тривалий час;
 - г) сукупність матеріально-речових цінностей, що неодноразово беруть участь у процесі виробництва і цілком переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції у вигляді амортизаційних відрахувань.
18. *Запаси підприємства – це активи, які:*
- а) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
 - б) утримуються з метою управління підприємством;
 - в) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
 - г) утримуються для споживання під час виробництва продукції (робіт, послуг);
 - д) усі відповіді вірні.
19. *Заборгованість покупців або замовників за надані їм товари, роботи, послуги, фінансових і податкових органів та інших контрагентів – це:*
- а) дебіторська заборгованість;
 - б) ліквідні цінні папери;
 - в) кредиторська заборгованість;
 - г) виробничі запаси;
 - д) поточна заборгованість.
20. *До складу оборотних активів підприємства входять:*
- а) запаси, незавершене будівництво, доходи майбутніх періодів;
 - б) запаси матеріалів, запасних частин, палива, готової продукції на складі;
 - в) виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів;
 - г) запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та ліквідні цінні папери;
 - д) товари, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, малоцінні та швидкозношувані предмети.
21. *За джерелами формування оборотні активи поділяються на:*
- а) власні, прирівняні до власних, позичені;
 - б) нормовані і ненормовані;
 - в) мобільні та немобільні;
 - г) власні та позикові;

- д) основні та допоміжні.
22. *Мінімально необхідна кількість днів, на яку треба визначити запас для нормального функціонування підприємства – це:*
- а) страховий запас;
 - б) норма запасу оборотних активів;
 - в) підготовчий запас;
 - г) технологічний запас;
 - д) запас поточного поповнення.
23. *У яких одиницях визначаються нормативи виробничих запасів?*
- а) у днях виробничої потреби;
 - б) у натуральних показниках та днях виробничої потреби;
 - в) у кількості відповідно до виробничої потреби;
 - г) у натуральних одиницях;
 - д) у натуральних та вартісних показниках.
24. *Ефективність використання оборотних активів характеризується показником:*
- а) оборотність оборотних активів;
 - б) середньорічний залишок оборотних активів;
 - в) окупність оборотних активів;
 - г) кількість оборотних активів;
 - д) усі відповіді вірні.
25. *Кількість оборотних активів підприємства, що припадає на одну гривню реалізованої продукції характеризує показник:*
- а) тривалість одного обороту;
 - б) рентабельність оборотних активів;
 - в) коефіцієнт завантаження;
 - г) коефіцієнт оборотності;
 - д) немає вірної відповіді.
26. *Коефіцієнт оборотності оборотних активів характеризує:*
- а) розмір реалізованої продукції, що приходить на 1 грн. виробничих фондів;
 - б) кількість оборотів за розрахунковий період часу;
 - в) середню тривалість одного обороту;
 - г) кількість оборотних активів за відповідний період;
 - д) немає вірної відповіді.
27. *Тривалість одного обороту оборотних активів визначається як:*
- а) відношення коефіцієнта оборотності оборотних активів та коефіцієнта завантаження;

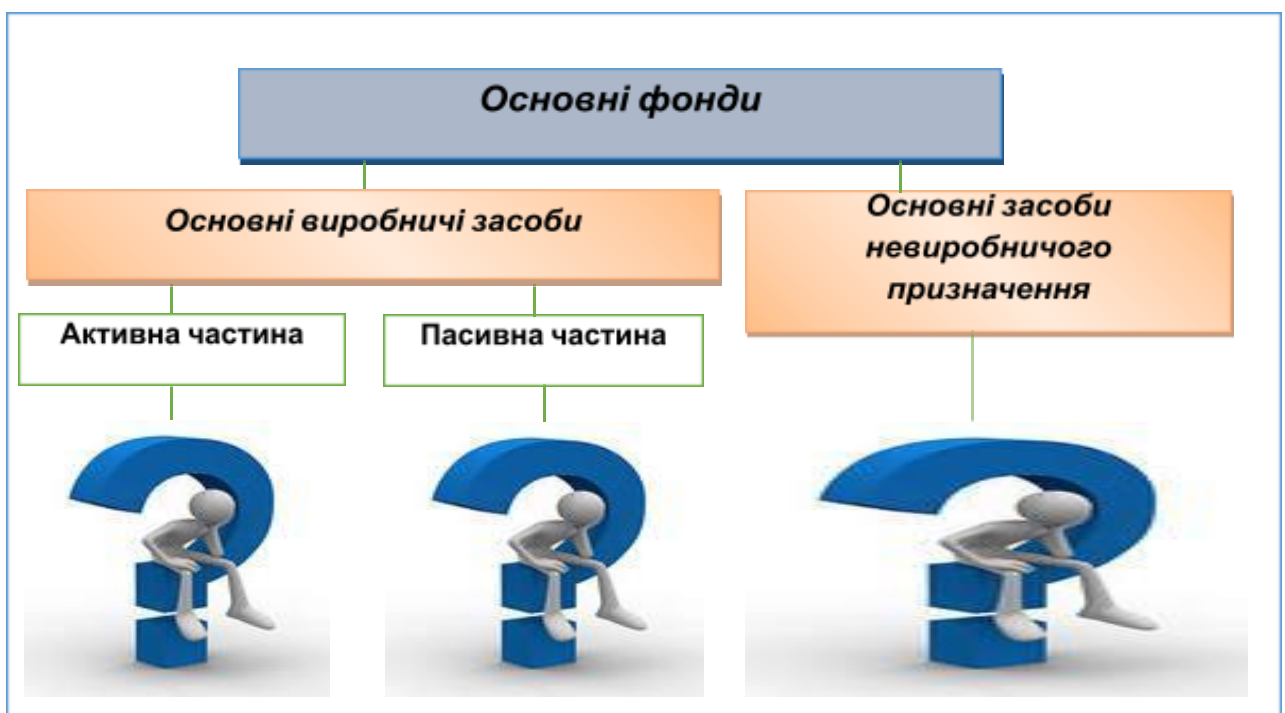
- б) відношення середньорічного залишку оборотних активів та реалізованої за рік продукції;
- в) кількість оборотів за розрахунковий період часу поділені на тривалість періоду в днях;
- г) відношення тривалості періоду в днях до коефіцієнта оборотності оборотних активів.

28. *Збільшення ефективності використання оборотних коштів можливо за рахунок таких заходів:*

- а) економія матеріальних ресурсів;
- б) зменшення виробничих запасів, поліпшенням організації матеріально-технічного постачання;
- в) зменшення строків виготовлення продукції;
- г) удосконалення розрахунків із замовниками.

Структурно-логічні схеми

Практичне завдання

Завдання 1. Складові елементи оборотних коштів ТОВ «Заслuch» наведено в таблиці. Зробіть аналіз та прокоментуйте тенденцію змін у структурі оборотних коштів підприємства.

1. Інтенсифікації в сільському господарстві
2. Інноваційний потенціал і стратегія діяльності підприємств

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, робота зі схемами, таблицями, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Поняття інновацій

2. Класифікація інновацій

3. Поняття нововведень

Тести

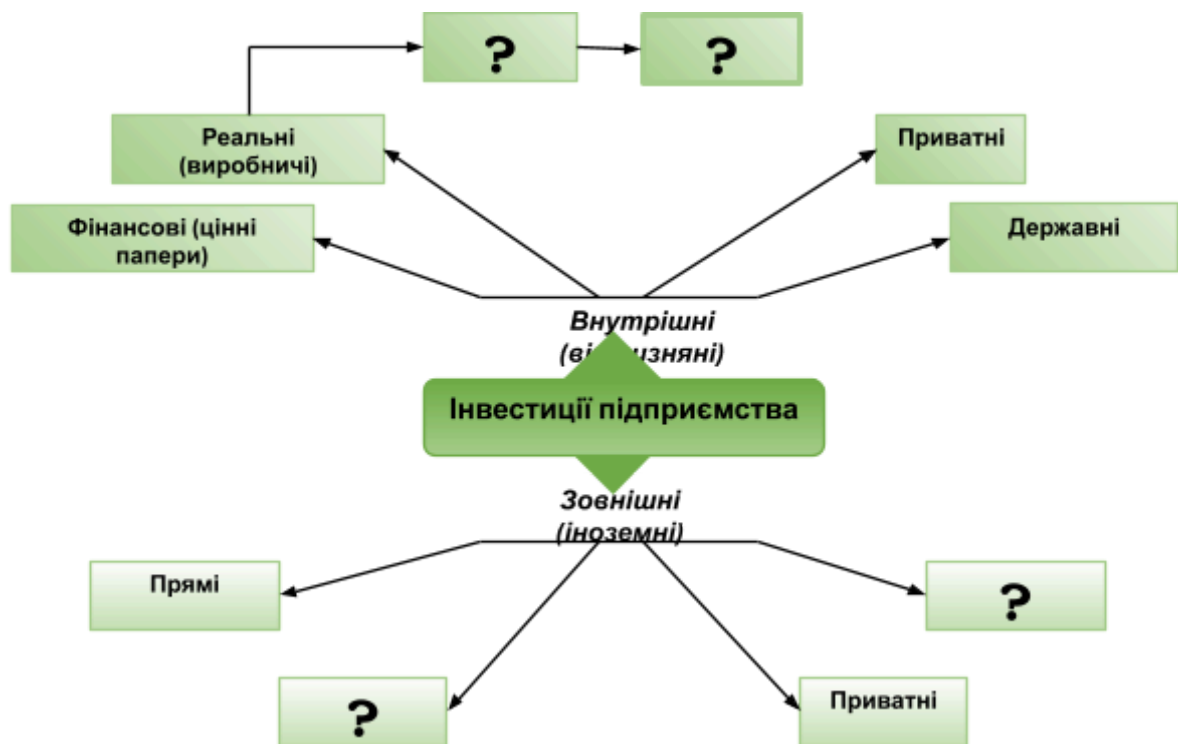
1. *Результатом інноваційної діяльності є:*
 - а) інтелектуальний продукт;
 - б) новини;
 - в) інновації;
 - г) інвенція;
 - д) технології.
2. *Комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва називається:*
 - а) інновація;
 - б) дослідження;
 - в) розробки;
 - г) винаходи;
 - д) новації.
3. *Конкурентоспроможність країни на світовому ринку залежить від:*
 - а) здатності генерувати ідеї;
 - б) кількості університетів і науково-дослідних інститутів;
 - в) можливості швидко опанувати новації;
 - г) інвестиційних можливостей;
 - д) інновацій.
4. *Основні риси, притаманні інноваційному суспільству:*
 - а) незалежність;
 - б) інтелектуалізація виробництва;
 - в) стабільність;
 - г) екологічність;
 - д) добробут населення.
5. *Результатом інноваційних процесів є:*
 - а) нововведення;

- б) новинки;
 - в) інвенція;
 - г) інновація;
 - д) винахід.
6. *Розвиток науки визначається:*
- а) потребами технічного прогресу;
 - б) соціальними потребами;
 - в) кономічними потребами;
 - г) фінансовими потребами;
 - д) духовними потребами.
7. *За характером участі в процесі виробництва інновації поділяються на:*
- а) науково-технічні і соціально-культурні;
 - б) реактивні і стратегічні;
 - в) ринкові і соціально-культурні;
 - г) основні і додаткові;
 - д) виробничі.

Структурно-логічні схеми

Порожні місця структурно-логічних схем, позначені знаком питання, заповніть необхідними термінами відповідно до змісту.

Мал. - Функціонально-елементарний склад інвестицій підприємств

Практичне завдання

Запропоновані до впровадження три інвестиційних проекти. Визначити, який з них найбільш рентабельний. Вихідні дані для розрахунків:

Варіант	Інвестиції, тис. грн.	Дохід, тис. грн.
1	446,5	640,2
2	750,6	977,5
3	1250,0	1475,5

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 12

Продукція: сутність, різновиди і конкурентоспроможність

Питання для самостійного вивчення:

1. Якість і конкурентоспроможність продукції, методи оцінювання якості

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, робота з таблицями, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Якість продукції

2. Рівень якості

3. Показники якості :

3.1. Призначення _____

3.2. Надійність _____

3.3. Екологічні _____

3.4. Економічні _____

3.5. Ергономічні _____

3.6. Естетичні _____

4. Конкуреноспроможність _____

продукції

5. Стандартизація _____

продукції

6. Принципи стандартизації:

1) _____

2) _____

3) _____

7. Сертифікація _____

продукції

1. _____

2. _____

Тести

1. Якість продукції – це:

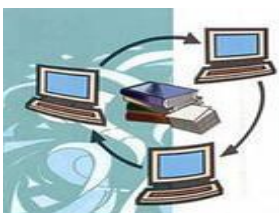
- а) її здатність задовольняти певні потреби споживачів у відповідності до призначення;
- б) кількісна характеристика ступеня придатності продукції для задоволення конкретного попиту у ній;
- в) сукупність властивостей виробу, які визначають його термін експлуатації;
- г) відповідність її стандартам;
- д) дотримання технології виробництва.

2. Сертифікація продукції – це:

- а) процедура, за допомогою якої третя сторона дає письмову гарантію, що продукція, процес чи послуга відповідають встановленим вимогам;
- б) створення системи єдиних правил, норм та вимог до продукції (послуги, процесу);
- в) процес випробувань продукції з метою підтвердження її конкурентоспроможності;
- г) діяльність з метою досягнення оптимального рівня впорядкування в певній галузі;
- д) всі відповіді правильні.

3. Сертифікат відповідності – це документ, який:

- а) засвідчує високий попит на продукцію;
- б) підтверджує відповідність сертифікованої продукції вимогам нормативних актів і конкретних стандартів або інших нормативних документів по стандартизації;
- в) засвідчує право власності на продукцію;
- г) є необхідним для реалізації продукції на міжнародних ринках;
- д) підтверджує рівень конкурентоспроможності продукції.

Практичне завдання

Завдання 1.

За даними таблиці проаналізувати ступінь оновлення випуску продукції у звітному році.

Показник	План	Факт
Кількість видів продукції	50	56
у т.ч. нових видів	18	15
Обсяг виробництва, тис.грн	3500	4100
у т.ч. нових видів, тис. грн	1000	840

ОЦІНКА _____ *ПІДПИС ВИКЛАДАЧА* _____

Програмна тема 9

Розширене відтворення та нагромадження в аграрних підприємствах

Питання для самостійного вивчення:

1. Особливості формування ринків основних видів сільськогосподарської продукції і продовольства
2. Державна підтримка виробників сільськогосподарської продукції

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Поняття відтворення _____

2. Просте відтворення _____

3. Розширене відтворення _____

4. Валова продукція _____

5. Товарна продукція _____

6. Фонд відшкодування _____

7. Фонд споживання _____

8. Фонд нагромадження _____

9. Валовий дохід _____

10. Ринок зерна _____

ОЦІНКА _____

ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 11

Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси у с-г виробництві

Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття про кооперування виробництва, концентрацію.
2. Форми агропромислових формувань у сферах виробництва і переробки продукції

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Поняття кооперування виробництва _____

2. Принципи _____ кооперації

3. Поняття агропромислової інтеграції _____

4. Види агропромислових формувань:

4.1. Агроторговельне підприємство

1.2. Агропромислове підприємство

1.3. Агрофірма _____

1.4. Агропромислове об'єднання _____

1.5. Агропромисловий комбінат _____

1.6. Агропромислові концерни

4.7. Агропромисловий парк _____

Програмна тема 13

Витрати виробництва

Питання для самостійного вивчення:

1. Резерви і шляхи зниження собівартості продукції
2. Причини зростання собівартості продукції

Кількість годин – 4 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, розв'язання кросвордів, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Витрати _____

2. Причини зростання собівартості

2. Шляхи зниження собівартості

Тести

1. Виробнича собівартість продукції містить:

- а) усі витрати підприємства на виробництво продукції;
- б) усі витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;
- в) усі витрати, пов'язані з виробництвом продукції і загальновиробничі витрати.

2. До витрат виробництва підприємства включають:

- а) витрати на сировину, матеріали, оплату праці робітників, податок на додану вартість;
- б) витрат на сировину, матеріали, оплату праці робітників, податок на додану вартість, податок з прибутку;
- в) витрати на сировину, матеріали, оплату праці робітників, витрати на охорону праці, техніку безпеки, охорону навколишнього середовища.

3. Змінні витрати – це:

- а) витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний вид продукції;
- б) витрати, загальна сума яких за певний час залежить від обсягу виробленої продукції;
- в) витрати, розмір яких на одиницю продукції змінюється.

4. За економічними елементами виокремлюють такі групи витрат:

- а) витрати на сировину, заробітна плата виробничих робітників, амортизаційні відрахування, інші витрати;
- б) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація основних фондів і нематеріальних активів, інші витрати;
- в) прямі матеріальні витрати, прямі витрати на заробітну плату, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати.

5. *Витрати визнаються у разі:*

- а) наявності на підприємстві комп'ютерної мережі;
- б) наявності дозволу на здійснення підприємницької діяльності;
- в) коли вони здійснені одночасно з визнанням доходу за певний період.

6. *Кошторис виробництва – це:*

- а) сукупність витрат підприємства, пов'язаних з його діяльністю за певний період;
- б) склад витрат на придбання основних та допоміжних матеріалів;
- в) склад витрат на утримання адміністративних приміщень.

7. *Калькулювання являє собою:*

- а) обчислення питомої ваги продукції, що йде на експорт;
- б) обчислення собівартості окремих виробів;
- в) обчислення вартості робіт та послуг, наданих підприємству сторонніми організаціями.

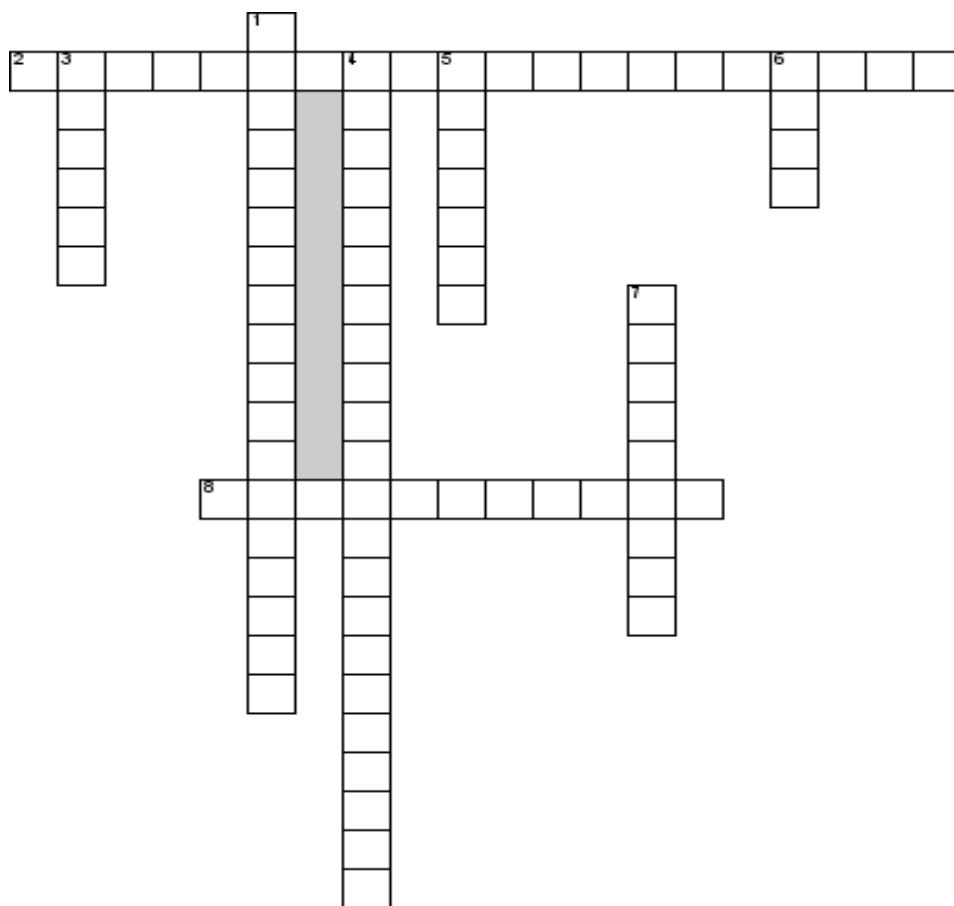
8. *Калькуляційна одиниця об'єкта калькулювання – це:*

- а) одиниця визначення торговельної площі;
- б) одиниця визначення маржинального доходу підприємства;
- в) одиниця його кількісного виміру.

Практичне завдання

Завдання 1. Розв'яжіть кросворд

По горизонталі

2. Витрати виробничого підприємства, які необхідні при основній його діяльності за певний період, незалежно від того, відносяться вони на собівартість продукції в цьому періоді чи ні.
8. Розрахунок собівартості одиниці продукції, виконаних робіт та послуг.

По вертикалі

1. Усереднена кошторисна вартість одиниці кінцевої продукції типового будівельного об'єкта (1 квадратного метра житлової площі)
3. Ціни, за якими підприємство реалізує вироблену продукцію іншим підприємствам і збутовим організаціям.

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 14

Результативність діяльності підприємства

Питання для самостійного вивчення:

1. Основні шляхи підвищення рентабельності продукції
2. Резерви і шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді, робота зі схемами, розв’язання кросвордів, вирішення практичної ситуації

Література:

1. Бойчик І. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Ірина Бойчик. – К.: Атіка, 2002.– 480 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [за заг. ред. С. Ф. Покропивного]. – Вид. 2-е, переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. О.П. Крайник – Львів: «Інтелект-Захід», 2005. – 296с.

Дайте визначення термінам та поняттям:

1. Фінансові результати діяльності підприємства _____

2. Прибуток _____

3. Рентабельність _____

4. Дохід від реалізації продукції _____

Тести

1. Під поняттям “прибуток від реалізації продукції” розуміють:
 - а) виручка, отримана від реалізації продукції;
 - б) грошовий вираз вартості товарів;
 - в) різниця між об’ємом реалізованої продукції у вартісному виразі та її собівартістю;
 - г) чистий дохід підприємства;
 - д) затрати на виробництво реалізованої продукції.
2. Валова продукція підприємства характеризує:
 - а) весь обсяг виробленої продукції, готової до реалізації;
 - б) товарну продукцію усіх підрозділів підприємства;
 - в) чисту продукцію, збільшену на обсяги матеріальних витрат;
 - г) весь обсяг виробленої продукції з урахуванням приросту незавершеного виробництва та залишків напівфабрикатів;
 - д) вартість реалізованої продукції за мінусом виробничої собівартості.
3. Дохід підприємства є:
 - а) одним з найголовніших показників, які відображають його фінансовий стан;
 - б) показником, який визначає мету підприємницької діяльності;
 - в) показником, який характеризує основний результат діяльності підприємства;
 - г) збільшенням економічних вигод у вигляді надходжень активів або зменшення зобов’язань;
 - д) всі відповіді правильні.
4. Прибуток – це:
 - а) сума коштів, яку можна вилучити у підприємства, не порушивши його спроможності продовжувати виробництво на незмінному рівні;
 - б) перевищення доходів звітного періоду над витратами звітного періоду;
 - в) економічна категорія, що відображає частину суспільного продукту, створеного робітниками у додатковий робочий час, і присвоєна власником підприємства;
 - г) різниця між реалізаційною ціною продукту та інвестиційними витратами;
 - д) дохід підприємства.
6. Рентабельність – це:
 - а) абсолютний показник ефективної діяльності підприємства;
 - б) чистий прибуток підприємства;
 - в) відносний показник прибутковості, що характеризує ефективність роботи

підприємства;

г) дохід підприємства;

д) відношення витрат до прибутку.

7. Рентабельність продукції визначається:

а) відношенням балансового прибутку до об'єму реалізованої продукції;

б) відношенням прибутку від реалізації до виручки від реалізації;

в) відношенням балансового прибутку до середньої вартості майна підприємства;

г) відношенням балансового прибутку до середньої вартості основних фондів і матеріальних оборотних засобів.

12. Ефективність – це:

а) співвідношення витрат та ефекту підприємства;

б) досягнення високих результатів;

в) співвідношення результатів і сукупних витрат (ресурсів);

г) співвідношення сукупних витрат і результатів;

д) всі відповіді правильні.

Структурно-логічні схеми

Порожні місця структурно-логічних схем, позначені знаком питання, заповніть необхідними термінами відповідно до змісту.

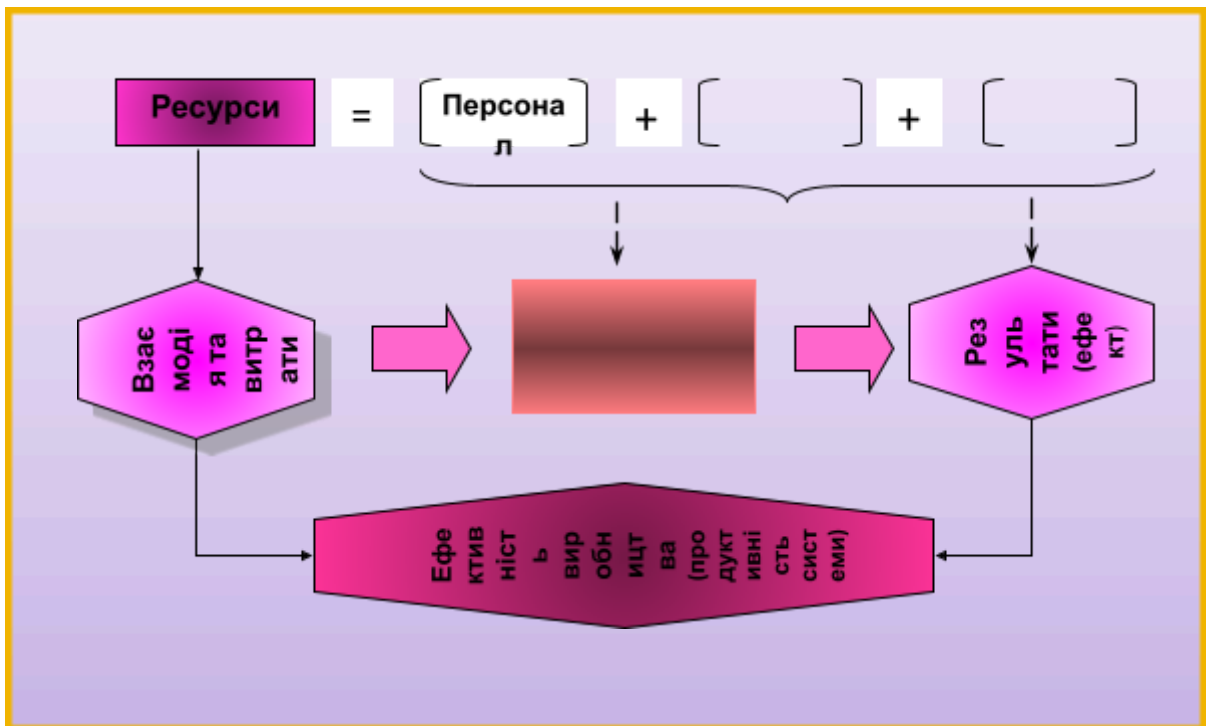

Рис. 8. 1 - Схема формування результатів та ефективності виробництва

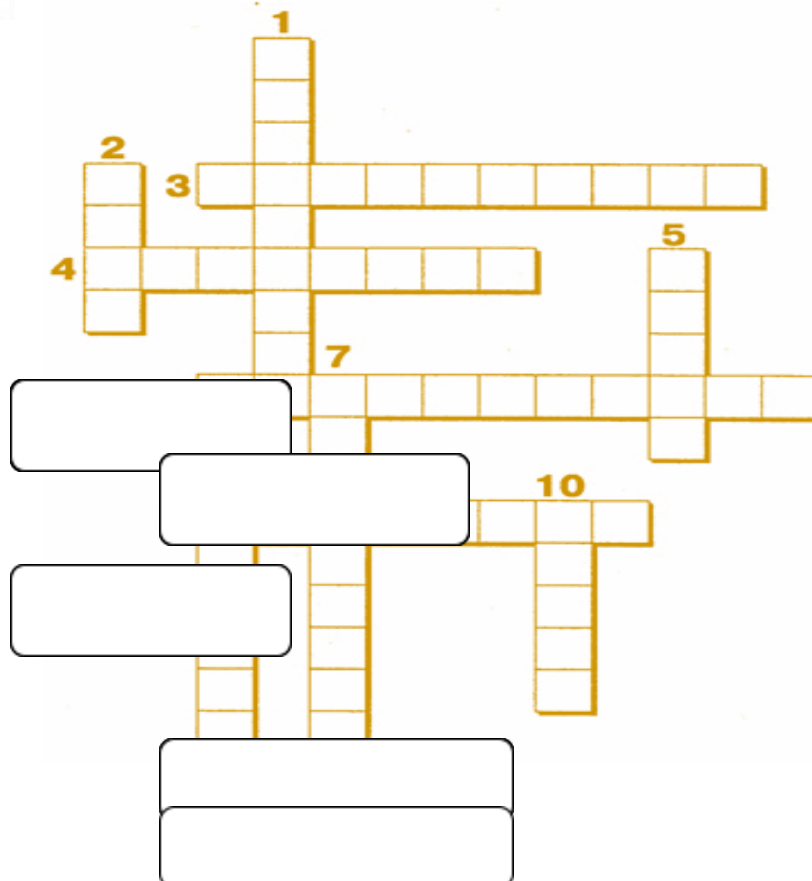

Рис.8.2- Структурно-логічна схема аналізу беззбитковості

Практичне завдання

Завдання 1. Розв'яжіть кросворд

По горизонталі:

3. Використання товарів та послуг для задоволення певних потреб.
4. Економічне явище, при якому гроші знецінюються.
6. Споживання людьми товарів та послуг.
9. Індивідуальне споживання їжі, одягу, взуття тощо.

По вертикалі:

1. Користування бібліотеками, спортивними майданчиками тощо, Це споживання -
2. Дуже важлива властивість грошей -
5. Набір першочергових товарів для особистого споживання. Це-споживчий...
7. Використання машин, обладнання - це споживання...
8. Дія від щирого серця або за гроші.
10. Річ, предмет, який виготовлено спеціально для продажу.

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____

Програмна тема 16

Економіка основних галузей аграрного виробництва

Питання для самостійного вивчення:

1. Економіка виробництва:
 - олійних культур;
 - плодів і ягід;
 - винограду.
2. Характеристика кожної галузі: значення, її сучасний рівень, розміщення на території України, ефективність виробництва (урожайність, собівартість, продуктивність праці; рентабельність тощо)

Кількість годин – 2 год

Форма навчання: індивідуальна

Методи навчання: робота з літературою, письмові відповіді

Література:

1. Економіка аграрного підприємства / за ред.. С.І Михайлова. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2004.

ОЦІНКА _____ ПІДПИС ВИКЛАДАЧА _____